

Ime vzgojnega programa	Uradni list RS, št.	Sprejeto na Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje
Vzgojni program za dijaške domove	5/12	142. seja, 16.6.2011

Ime programa: **VZGOJNI PROGRAM ZA DIJAŠKE DOMOVE**

I. CILJI VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA

1. OPREDELITEV VZGOJNEGA PROGRAMA ZA DIJAŠKE DOMOVE

Vzgojni program za dijaške domove (v nadaljevanju *Vzgojni program*) je nacionalni dokument, ki opredeljuje vzgojno-izobraževalno delo v dijaških domovih, ki izvajajo program javne službe.

2. CILJI VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA PROCESA V DIJAŠKIH DOMOVIH

Cilji vzgojno-izobraževalnega procesa v dijaških domovih so v skladu z nacionalnimi cilji vzgoje in izobraževanja in temeljijo na veljavni zakonodaji. Temeljni cilji so:

- omogočanje dodatne kakovosti vzgojno-izobraževalnega procesa, ponudba institucionalne vzgoje, možnosti za bivanje, učenje in preživljanje prostega časa dijakov in učencev;
- zagotavljanje optimalnega razvoja posameznika ne glede na spol, socialno in kulturno poreklo, veroizpoved, rasno, etnično in narodno pripadnost ter telesno in duševno konstitucijo oziroma invalidnost;
- vzgajanje za medsebojno strpnost, razvijanje zavesti o enakopravnosti spolov;
- spoštovanje drugačnosti in sodelovanje z drugimi, spoštovanje otrokovih in človekovih pravic in temeljnih svoboščin, razvijanje enakih možnosti obeh spolov ter s tem razvijanje sposobnosti za življenje v demokratični družbi;
- razvijanje jezikovnih zmožnosti in sposobnosti in ozaveščanje položaja slovenskega jezika kot jezika države Slovenije; na območjih, ki so opredeljena kot narodno mešana, pa ob slovenskem jeziku tudi ohranjanje in razvijanje italijanskega in madžarskega jezika;
- zagotavljanje kakovostne izobrazbe;
- spodbujanje zavesti o integriteti posameznika;
- razvijanje zavesti o državni pripadnosti in nacionalni identiteti in vedenja o zgodovini Slovenije in njeni kulturi;
- omogočanje vključevanja v procese evropskega povezovanja;
- uveljavljanje možnosti izbire na vseh ravneh vzgoje in izobraževanja;
- zagotavljanje enakih možnosti za vzgojo in izobraževanje na območjih s posebnimi razvojnimi problemi;
- zagotavljanje enakih možnosti za vzgojo in izobraževanje otrok iz socialno manj spodbudnih okolij;
- zagotavljanje enakih možnosti za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami;
- vzgajanje in izobraževanje za trajnostni razvoj in za dejavno vključevanje v demokratično družbo, kar vključuje tudi globlje poznavanje in odgovoren odnos do sebe, svojega zdravja, do drugih ljudi, do svoje in drugih kultur, do naravnega in družbenega okolja, do prihodnjih generacij;
- spodbujanje vseživljenjskega izobraževanja;
- omogočanje razvoja in doseganje čim višje ravni ustvarjalnosti čim večjemu deležu prebivalstva;
- usmerjanje k socialnemu dialogu in nenasilni komunikaciji;
- omogočanje priložnosti za razvoj družbenih in individualnih veščin in kompetenc posameznikov in skupin;
- spodbujanje razvoja podjetniške miselnosti, socialnega partnerstva ter aktivnega sodelovanja z okoljem in

- drugi cilji, ki so v skladu s trendi in usmeritvami sodobnih družbenih sprememb.

3. NAČELA VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA PROCESA

Načela vzgojno-izobraževalnega procesa v dijaških domovih izhajajo iz potreb družbe, dijakov in procesa samega. Temeljna načela vzgojno-izobraževalnega procesa so:

- načelo nenasilne komunikacije, enakih in enakopravnih možnosti;
- načelo opredeljene vizije in jasnih vrednot;
- načelo kompetentnosti in kakovosti, načrtnosti in izbirnosti;
- načelo spremljanja osebnostnega razvoja in dosežkov vključenih v vzgojno-izobraževalni proces;
- načelo individualnosti, individualizacije in medskupinskega sodelovanja;
- načelo globalnega vzgojnega pristopa in avtonomije;
- načelo interdisciplinarnega pristopa k vzgojno-izobraževalnemu procesu;
- načelo odgovornosti, avtonomnosti, zavestne dejavnosti, medkulturnega sodelovanja in doslednosti;
- načelo sistematičnosti, postopnosti in organiziranosti vzgojno-izobraževalnega procesa;
- načelo posodabljanja vzgojno-izobraževalnega in bivanjskega okolja in
- druga načela, pomembna za kakovosten vzgojno-izobraževalni proces.

Cilji in načela so smiselno vključeni v vzgojno-izobraževalni proces v skladu z zakonodajo s kulturo dijaškega doma.

II. OBLIKE DELA

4. STRUKTURA IN OBLIKE DELA

Struktura vzgojno-izobraževalnega procesa

Vzgojno-izobraževalni proces v dijaških domovih poteka ves dan, v času prisotnosti dijakov. Osnovna formalna pedagoška (vzgojna) enota v dijaškem domu je vzgojna skupina. Oblikuje se na začetku šolskega leta glede na potrebe vzgojno-izobraževalnega procesa; lahko je heterogena po spolu, starosti in vrsti šole, ki jo dijaki obiskujejo. Vzgojno skupino vodi in organizira matični vzgojitelj.

Oblike dela

Vzgojno-izobraževalni proces v dijaških domovih temelji na naslednjih oblikah pedagoškega dela:

- individualna (vzgojitelj izvaja vzgojno-izobraževalni proces z dijakom),
- skupinska (vzgojitelj izvaja vzgojno-izobraževalni proces z dijaki vzgojne skupine),
- medskupinska (vzgojitelj izvaja vzgojno-izobraževalni proces z dijaki več vzgojnih skupin).

V dijaških domovih so za doseganje vzgojno-izobraževalnih ciljev zelo pomembne pristočasne dejavnosti. Njihov temeljni namen je omogočiti dijakom sprostitev ter aktivno preživljanje prostega časa v varnem, kreativnem in zdravem okolju.

Dijaški domovi lahko, v soglasju z ustanoviteljem in veljavno zakonodajo, v vzgojno-izobraževalni proces vključujejo različne alternative oblike vzgojnega dela.

Oblike vzgojnega dela so del vzgojnega programa dijaškega doma, vzgojne skupine in dijaka in so opredeljene v Letnem delovnem načrtu dijaškega doma.

5. VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO IN BIVANJSKO OKOLJE

Zaradi pestrosti okolij, iz katerih izhajajo uporabniki vzgojno-izobraževalnega procesa, in raznovrstnosti šol, ki jih

obiskujejo, je dijaški dom medkulturni, večnacionalni in povezovalni prostor. Dijaški dom uresničuje vzgojno – izobraževalne cilje v razmerju do:

- šole in staršev dijakov,
- drugega domskega okolja.

Načini, oblike in metode sodelovanja dijaškega doma z okoljem so opredeljeni v Letnem delovnem načrtu dijaškega doma.

6. SPREMLJAVA, VREDNOTENJE IN RAZVOJ VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA PROCESA

6.1. Spremljava in vrednotenje

Spremljava in vrednotenje vzgojno-izobraževalnega procesa se uresničuje s pedagoško dokumentacijo, predpisano na nacionalni in interni ravni. V skladu z zagotavljanjem kakovosti dijaški dom izvaja različne oblike in načine spremljave in vrednotenja. Njihov namen je slediti procesom in jih dokumentirati ter na osnovi spoznanj izboljšati kvaliteto in kakovost vzgojno-izobraževalnega procesa oziroma njegovih posameznih elementov.

Spremljava in vrednotenje potekata na nivoju dijaškega doma, med dijaškimi domovi ali s strani drugih organizacij in posameznikov. Lahko ju izvajajo strokovni delavci, dijaki, v dogovoru z vodstvom doma pa tudi zunanji sodelavci, skladno z Vzgojnim programom dijaškega doma in z obstoječo zakonodajo.

6.2. Razvoj in raziskovalne dejavnosti

Dijaški dom skrbi za razvoj vzgojno-izobraževalnega procesa in njegovih posameznih elementov z razvojno-raziskovalnim delom v skladu z nacionalnimi in mednarodnimi standardi, ki veljajo za kakovost in odličnost vzgojno-izobraževalnega procesa. Cilji poslovnih procesov naj spodbujajo k sistematičnemu pristopu in razvijanju takšnih aktivnosti, ki vodijo k zadovoljstvu udeležencev v procesih vzgoje in izobraževanja. Pri tem naj se še posebej poudarja pomen:

- razumevanja in izpolnjevanja zahtev in pričakovanj dijakov,
- pridobivanja in vrednotenja rezultatov uspešnosti posameznika in skupin ter
- nenehnega izboljševanja procesov.

Razvoj in raziskovalno delo je nepogrešljivi del vzgojno-izobraževalnega procesa v dijaških domovih in naj poteka v skladu s sodobnimi trendi okolja. V raziskovalno delo naj bodo aktivno vključeni tudi dijaki in njihovi starši.

III. ZNANJE IZVAJALCEV

PRAVILNIK o smeri in stopnji izobrazbe vzgojiteljev in drugih strokovnih delavcev v domovih za učence in dijaških domovih (Uradni list RS, št. 10/2004) določa, da je vzgojitelj lahko, kdor izpolnjuje pogoje za:

- svetovalnega delavca na področju vzgoje in izobraževanja,
- učitelja splošno izobraževalnih ali strokovno teoretičnih predmetov v srednji šoli ali
- učitelja v osnovni šoli ali
- knjižničarja na področju vzgoje in izobraževanja.

Vzgojitelji, ki opravljajo vzgojno izobraževalno delo v vzgojnih skupinah v domovih za učence oziroma dijaških domovih, v katerih so vključeni tudi otroci in mladostniki s posebnimi potrebami, morajo imeti ustrezno specialno pedagoško izobrazbo, pridobljeno po ustreznem študijskem programu izpopolnjevanja.